

Taalcultuur

Leonie Cornips, bijzonder hoogleraar Taalcultuur in Limburg aan de UM, over de relatie tussen gesproken talen en dialecten in Limburg en de daaraan ontleende identiteit.

Limburg twittert

Limburgers twitteren meer in hun dialect dan Friezen in Fries. Dat blijkt uit onderzoek door onder anderen Theo Meder van het Meertens Instituut en Dong Nguyen en Dolf Trieschnigg van de Universiteit Twente. In dat onderzoek vergelijken ze Friesland met Limburg, twee provincies die de lokale taal zeer waarderen. In het Fries twittert iemand: 'Ik twitterje yn it Frysk', en in het Limburgs zo: 'Waarsjenlik noe al in Sjanje, de kroenkrane die v'r hōbbe zeen vlege op weeg daonao-toe'.

Tussen januari 2013 en juli 2014 heeft de Universiteit Twente een uitvoerige databank aangelegd met tweets van twitteraars in Nederland. Het is niet echt eenvoudig om na te gaan welke tweets in die databank uit Friesland of Limburg komen, want tweets zijn in principe niet plaatsgebonden. Gelukkig gebruiken sommige twitteraars zelf plaatsaanduidingen. Dolf en Dong hebben dit uitgezocht voor Venlo, waar bijna tweeduizend gebruikers aangeven dat Venlo (met hoofd- of kleine letter geschreven) hun twitter-thuisbasis is. Het is grappig om te zien welke naam zij aan hun Venlo geven: ze combineren het met (*the*) *Netherlands*, of met Blerick of zijn zeer creatief met aanduidingen als 'about 500k from Paris', 'Venlo, ja toch', 'venlo netuurlik', 'Venlocity', 'Venlo-Zuud', 'Upper E-side venlo', 'hartje Venlo', 'VenloOw', 'oet ut stedje venlo', 'earth venlo' en 'venlo wao anders?'.

In deze beschrijvingen komt dus Engels voor (*about 500k from Paris*), dialect (*oet ut stedje venlo*) en Nederlands (hartje Venlo). En twitteraars storen zich niet aan spellingsconventies (*VenloOw*).

Een andere, veel nauwkeuriger manier om te bepalen waar iemand vandaan twittert, is het achterhalen van de gps-coördinaten van de twitteraar. Maar die coördinaten vertellen ons niet of de twitteraar daar woont, werkt of alleen maar op bezoek of op doorreis is. In de onderzochte periode waren er bijna tienduizend twitteraars actief in Limburg en meer dan elfduizend in Friesland. De twitteraars in Friesland gebruiken in ruim vijf procent van hun tweets Fries, en twitteraars in Limburg in bijna acht procent dialect. Drie procent verschil dus. Tevens schrijven Limburgers ook veel meer in het Engels dan dialect en ook meer dan de Friezen doen: bijna zeventien procent in Limburg gebruikt Engels tegen ruim negen procent in Friesland.

Al met al is het wel knap lastig om automatisch te zoeken naar Limburgs dialect in een tweet. Limburgers schrijven veel Nederlands en dialect door elkaar: in 'Met 32 graden toch maar *vol gaas werke aan mien* stageopdracht!'

“Weinig twitteraars in Limburg twitteren uitsluitend in dialect.

Leonie Cornips

#onderzoek' staan *gaas* en *werke* tussen een volledig Nederlandse zin en *werke* kan ook Nederlands zijn. In 'Toch best prima een week-endje niks! *Lang geleeje!*' verradt *geleeje* misschien dialectgebruik, maar het kan ook Nederlands zijn.

Veel twitteraars in Limburg gebruiken weinig dialect tussen veel Nederlands. Slechts weinigen schrijven uitsluitend in dialect.

Het twitter-onderzoek geeft een goed beeld van de talige rijkdom in een gemeente als bijvoorbeeld Horst aan de Maas. Tweets die vanuit Horst verstuurd zijn, misschien vanaf een attractiepark of benzinstation, zijn ook in het Duits '*die drittsemester des #jmw studiengangs der #fhkiel sind auf dem weg nach #brüssel*', Frans '*dire que je suis pas loin de stro*', Belgisch-Nederlands '*keiplezant! @ attractiepark toverland*', Arabisch en Surinaams-Nederlands.

Twitteraars die aan Horst gebonden zijn, twitteren alleen in het Nederlands, dialect en Engels maar niet in het Pools. Dat is best een verrassing, gezien de vele Polen die in Horst wonen en werken. We missen wellicht Poolse tweets omdat de databank niet compleet is of omdat Polen niet twitteren. Voor de gemeente is dit hoe dan ook een belangrijk gegeven. Er is immers geen garantie dat voorlichting en informatie die de gemeente twittert ook echt hun Poolse inwoners weet te vinden.

leonie.cornips@maastrichtuniversity.nl